

УДК 658

DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2022-1-22>

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОБЛЕМ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ НАУКИ МЕНЕДЖМЕНТУ

В. В. ГУЦУЛЯК

кандидат економічних наук,

доцент кафедри економіки та менеджменту,

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського

Анотація. Враховуючи накопичений науковий здобуток провідних науковців, слід зазначити, що в сучасних умовах розвитку, досі залишається актуальним питання характеристики основних управлінських проблем в контексті розвитку науки менеджменту. Природа управлінської діяльності та системи менеджменту дуже складна та багатоаспектна. Вона включає в собі велику кількість деталей, які необхідно враховувати і не допускати негативного впливу загроз на них. **Мета.** Основною метою дослідження є характеристика основних управлінських проблем в контексті розвитку науки менеджменту. **Методика дослідження.** В роботі було застосовано ряд теоретичних і науково-практичних методів щодо визначення ключових аспектів управлінських проблем в контексті розвитку науки менеджменту. **Результати.** В результаті проведеного аналізу було визначено та охарактеризовано ключові аспекти управлінських проблем в контексті розвитку науки менеджменту. **Практична значущість результатів дослідження.** Практична частина отриманих результатів полягає у можливості використанні результатів дослідження в системі управління сучасних соціально-економічних систем.

Ключові слова: управління, менеджмент, управлінські проблеми, наука менеджменту, економіка.

Постановка проблеми. Управлінські проблеми та процес їх вирішення відіграють важливу роль як у теорії науки менеджменту, так і в практиці функціонування організацій. Управлінські проблеми сприймаються як такі, що спостерігаються на різних рівнях організаційної ієрархії, особливо на посадах, які мають законні повноваження віддавати накази своїм підлеглим. Зазвичай у літературі з менеджменту вони обговорюються з різних організаційних точок зору, управління людськими ресурсами, фінанси, маркетинг, виробництво або застосування конкретних методів для вирішення проблем.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На сьогоднішній день, проблеми визначення основних аспектів управлінських проблем, є увагою багатьох науковців, зокрема таких вчених: О. Бухвальд, О. Білорус, О. Василик, З. Варналій, В. Геєць, К. Горячева, О. Захаров, Т. Пастернак-Таранушенко, О. Тамбовцева, І. Козаченко, В. Коваленко, М. Копитко, В. Мунтіян, А. Мельников, О. Силкін, В. Франчук, А. Штангрет та інші.

Враховуючи накопичений науковий здобуток провідних науковців, слід відмітити, що в сучасних умовах розвитку, досі залишається актуальним питання характеристики основних управлінських проблем в контексті розвитку науки менеджменту.

Мета статті. Основною метою дослідження є характеристика основних управлінських проблем в контексті розвитку науки менеджменту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кожен науковий напрям управлінської думки

намагається представити все нові методологічні інструменти на вирішення виникаючих проблем як усередині, і за межами соціально-економічної системи. Виявлення управлінських проблем є дуже важливим завданням для методології, що дозволяє вказати методи, що підходять для вирішення цих проблем.

На основі аналізу літератури [1–5] та спостережень можна стверджувати, що проблеми системи менеджменту соціально-економічних систем є рушійними факторами і стимулюють розвиток методологічних напрямків науки управління. Під методологічним напрямком науки управління можна вважати внутрішньо несуперечлива методологічна установка, заснована на теоретичних положеннях, що виражає конкретні дослідницькі переваги, що виділяє особливе розуміння важливої для неї проблемної галузі. Отже, методологічні напрями науки менеджменту пропонують методи вирішення управлінських завдань та проблем. До таких віднесемо: напрям оперативних досліджень; соціальний напрям; емпіричний напрям; системний потік; організаційний напрям управління; психологічний та інформаційний.

Тенденція глобалізації, або створення єдиного ринку, диктує організаціям необхідність зміни своєї діяльності, запровадження нових способів, методів, концепцій роботи та подолання традиційних практик. Зростання конкуренції у всьому світі, з одного боку, та швидкий розвиток інформаційних та комунікаційних технологій, з іншого, змушують організації змінювати методи своєї роботи. Сучасний світ диктує темпи роботи. Усі організації, які

хочуть бути конкурентоспроможними, повинні слідувати сучасним методам ведення бізнесу. Такі тенденції вказують керівництву організації на всі потреби, що виникають у зв'язку з новими змінами у спільній ситуації в організації, та ефективно ініціюють зміни, що ведуть до доступу до міжнародних потоків операцій.

Керівництво будь-якої соціально-економічної системи відповідає за існування та розвитку організації. Немає загальноприйнятого визначення того, що таке менеджмент або сучасний менеджмент. Однак найбільш широко прийнятим є той, який вказує на планування, організацію, управління та контроль для ефективного та дієвого досягнення організаційних цілей. Менеджмент – універсальний інструмент сучасного індустріального світу. Кожна організація повинна мати відповідне управління для ефективного досягнення цілей. Сучасне життя та складний режим роботи припускають необхідність сучасного лідерства, яке перебуває у прямій залежності від управління. Управління має велике значення для ефективного функціонування та розвитку будь-якої організації, будь-якої соціальної системи та суспільства в цілому. Базовою рисою сучасного менеджменту є управлінський підхід, який використовується для ефективного роботи, функціонування та розвитку.

Сучасний менеджмент обумовлений швидким технічним прогресом та швидким розвитком інформаційних та комунікаційних технологій, які сприяли глобалізації світового ринку. Глобальний бізнес пропонує вибір місця, в якому очікується досягнення найкращих результатів, тобто яке пропонує найбільшу ефективність і результативність. Було зазначено, що тенденція аутсорсингу у сучасних організаціях проходить через надзвичайно швидке зростання. Сучасний бізнес характеризується відсутністю бар'єрів, орієнтацією на взаємодоповнюючі види діяльності та ресурси, глобалізацією. Знання та інтелектуальний капітал стають ключовими ресурсами у роботі, а інформаційні та комунікаційні технології стають необхідністю для координації трудової діяльності. Зокрема, це переосмислення управління щодо того, як, де і коли здійснювати свою діяльність.

Сучасні концепції роботи підвищують ефективність і результативність організацій, і є умовою отримання конкурентної переваги. Впровадження

сучасних концепцій управління призводить до підвищення ефективності операцій у цілому, удосконалення всіх бізнес-процесів, підвищення продуктивності та якості за рахунок зниження витрат, а також підвищення задоволеності співробітників та клієнтів. Таким чином, сучасні концепції впливають на результативність організацій у досягненні конкурентної переваги над ринком.

Що дійсно є зростаючою проблемою для невеликих організацій та багатонаціональних компаній, так це те, як покращити відносну позицію організації з точки зору конкуренції, тобто досягти та зберегти конкурентну перевагу. В епоху глобалізації організації, готові до радикальних змін та застосовуючі методи та концепції постійного вдосконалення, набувають конкурентної переваги. Управління в сучасному операційному середовищі стає все більш спеціалізованим та складним залежно від галузі. Стрімкий технологічний розвиток наголошує на необхідності використання управлінських методів і підходів, а саме використання менеджменту як наукової дисципліни, що займається управлінням операціями та іншими системами та процесами та управлінням організаційними системами з метою підвищення їх ефективності, результативності та досягати поставлених перед ними цілей. Зіткнувшись з новими проблемами та розробками, заснованими на фактичних дослідженнях, можна зробити висновок, що організації повинні постійно виявляти ініціативу, відстежувати зміни, бути інноваційними та прагнути підвищення якості у всіх аспектах діяльності.

До основних проблем в системі менеджменту соціально-економічної системи в сучасних умовах, віднесемо наступні, зображені на табл. 1.

Аналізуючи новітній розвиток науки менеджменту, що спостерігається протягом останніх двадцяти років, можна побачити безліч формул і тенденцій вирішення як нових проблем, так й старих. Деякі автори міркують про важливість парадигм нової економіки, що формуються, представлених у вигляді патернів – моделей, що враховують такі елементи аналізу, як: глобалізація, інформатизація, ефективний і динамічний розвиток ринків капіталу, зростаюча економічна активність і динамічність економіки. підприємці, мінливість ринків праці, мережна взаємодія всіх економічних суб'єктів та фізичних осіб, суверенітет споживачів

Таблиця 1

Основні проблеми в системі менеджменту соціально-економічної системи в сучасних умовах

Внутрішнє середовище	низький рівень довіри до управлінського апарату; неефективна система вертикального управління; низький рівень системи мотивації; низький рівень впливу результатів прийнятих управлінських рішень.
Зовнішнє середовище	негативний вплив КОВІД-19 на систему менеджменту; постійний «вплив інтелекту»; недобросовісна конкуренція на ринку

Джерело: [1–3]

як творців цінності, ключова роль знань. Ці парадигми важливі для формулювання нових напрямів науки менеджменту та вирішення управлінських проблем. Понад те, наука управління як наукова дисципліна поступово почала розвиток своїх парадигм. Так само, аналізуючи останні соціальні події, п'ять нових тенденцій останнім часом вплинули на теорію управління: глобалізація економіки, ескаляція міжнародної конкуренції, вплив соціальної ринкової економіки, зростаюча участь жінок у робочій силі та екологічна свідомість. До згаданих тенденцій важливо додати ще дві, такі як вплив недавньої фінансової кризи, КОВІД-19 та політична нестабільність у різних регіонах світу.

Висновки. Підсумовуючи, слід зазначити, що управлінська проблема пов'язана з різницею, яку визначає менеджер, порівнюючи те, що сприймається, з бажаним результатом. Крім того, ці проблематичні прогалини або невідповідності можуть містити все, що може мати переваги у особи, яка приймає рішення, включаючи зовнішнє середовище, внутрішній стан знань та власні переваги. Для цілей статті управлінська проблема визнача-

ється як та, яка сприймається і має бути вирішена менеджером, незалежно від його або її положення в організаційній ієрархії.

Як правило, управлінські проблеми пов'язані з організаціями та їх діяльністю, незважаючи на те, що саме управління може бути при відсутності формальної організації (наприклад, управління особистими засобами) у тому сенсі, що можуть мати місце деякі управлінські дії, такі як планування. Проблеми управління можуть сприйматися як внутрішні та зовнішні по відношенню до організації або включати обидва атрибути. Залежно від рівня аналізу та цілей дослідження можуть бути додані додаткові рівні ознак проблеми.

Деякі інші можливі класифікаційні критерії для атрибутів проблеми: джерело виникнення проблеми, причинний характер проблеми, умови, за яких проблема вирішується, можливість висловити проблему в цифрах (для кількісної оцінки), варіанти вирішення, рівень індивідуальної участі в проблемі. функції управління, з якими може бути пов'язана проблема, складність проблеми та організаційний рівень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Albach, H., Bloch, B. (2000). Management as a science: emerging trends in economic and managerial theory. *Journal of Management History*, 6(3): 138–157.
2. Ejzdys, J., Ustinovičius, L., Stankevičienė, J. (2015). Innovative application of contemporary management methods in a knowledgebased economy—interdisciplinarity in science. *Journal of Business Economics and Management*, 16(1): 261–274.
3. Ghoshal, S. (2005). Bad management theories are destroying good management practices. *Academy of Management Learning & Education*, 4: 75–91.
4. Koontz, H. (1980). The management theory jungle revisited. *Academy of Management Review*, 5(2): 175–187.
5. Lisiński, M. (2013). Structural analysis of the management science methodology. *Business, Management and Education*, 11(1): 109–136.

REFERENCES

1. Albach, H., Bloch, B. (2000). Management as a science: emerging trends in economic and managerial theory. *Journal of Management History*, 6(3): 138–157.
2. Ejzdys, J., Ustinovičius, L., Stankevičienė, J. (2015). Innovative application of contemporary management methods in a knowledgebased economy—interdisciplinarity in science. *Journal of Business Economics and Management*, 16(1): 261–274.
3. Ghoshal, S. (2005). Bad management theories are destroying good management practices. *Academy of Management Learning & Education*, 4: 75–91.
4. Koontz, H. (1980). The management theory jungle revisited. *Academy of Management Review*, 5(2): 175–187.
5. Lisiński, M. (2013). Structural analysis of the management science methodology. *Business, Management and Education*, 11(1): 109–136.

Hutsuliak Viktoriia, Ivan Bobersky Lviv State University of Physical Culture. Characteristics of the main management problems in the context of the development of the science of management.

Annotation. Considering the accumulated scientific achievement of leading scientists, it should be noted that in modern conditions of development, the issue of characterizing the main management problems in the context of the development of management science is still relevant. The nature of management activity and management system is very complex and multifaceted. It includes many details that must be taken into account and prevent the negative impact of threats on them. Today, when the world is experiencing a negative impact on the pandemic, the management system is changing, adapting to the new operating conditions. That is why it is so important to study managerial problems in socio-economic systems. The problems and features of managerial decision-making have always been relevant at all times from ancient to modern times. Modern technologies have a significant impact on the development of management in general and on the sphere of managerial decision-making. And in order for any organization to function effectively, namely, to achieve its goals, balanced, optimal, rational management decisions must be made, regardless of what the management object is doing. Thus, the study of existing management technologies in terms of management decisions is becoming relevant at the present stage. The science of management is a complex and complex element, involving the application of a number of measures to improve the overall performance of any socio-economic system. **The purpose.** The main purpose of the study is the feature of the main managerial problems in the context of the development of management science. **Methodology of research.** In the work, a number of theoretical and scientific-practical methods were applied to determine the key aspects of management problems in the context of the development of management science. **Findings.** As a result of the analysis, the key aspects of management problems were identified and characterized in the context of the development of management science. **Practical value.** The practical part of the results obtained is the possibility of using the results of the study in the management system of modern socio-economic systems.

Keywords: administration, management, management problems, management science, economics.